

ANTROPONIME CU VALOARE GENERICĂ ÎN LIMBA ROMÂNĂ

DAIANA FELECAN

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Facultatea de Litere
Centrul Universitar Nord din Baia Mare

1. Preliminarii

În prezenta comunicare (parte a unui studiu mai amplu referitor la *Antroponime neconvenționale românești în context european: tipare de construcție și funcție discursivă*)¹ ne propunem să descriem o categorie antroponimică specială, identificată pe teren românesc: *antroponimele cu valoare generică*.

Am pornit de la constatarea că anumite fenomene din domeniul antroponimiei nu au fost studiate sistematic în lingvistica românească tradițională. Cercetările recente se confruntă cu probleme care intră în sfera de interes a sociolingvisticii și pragmaticii, *genericitatea* fiind una dintre acestea.

Materialul exemplificator a fost preluat din *internet*.

Perspectiva teoretică este cea a *pragmasemanticii*, iar metodologia utilizată aparține *semanticii lexicale descriptive* și *retoricii*.

2. Aspecte teoretice și terminologice

Lucrarea încearcă, mai întâi, fixarea cadrului teoretic și evidențierea importanței pragmatice a *genericității* ca fenomen universal, mai apoi, îi propune încadrarea unor forme lingvistice într-un sistem unitar, pornind de la *caracteristicile genericității în limba română actuală*, urmând manifestările acestora la nivel *lexical*, *semantic* și *pragmatic* în domeniul antroponimiei.

2.1. Genericitatea în limbă

Genericitatea în limbă este un procedeu discursiv care constă în folosirea cu *valoare generică* a unor forme lingvistice, *i.e.* a unor forme care trimit „la o categorie întregă (de ființe, obiecte, fenomene)”, la un *ansamblu de cazuri* de același fel (DEX *on-line*, „*generic*”).

---

¹ Studiul face parte dintr-un proiect de cercetare (2011-2014), cod PN-II-RU-TE-2011-3-0007, contract nr. 103/ 25.10.2011, finanțat de CNCS, având titlul *Unconventional Romanian Anthroponyms in European Context: Formation Patterns and Discursive Function*; director de proiect Daiana Felecan.

În definiția anterioară sunt relevante trăsăturile desemnate prin *categorii* (definit prin [+Generalitate])¹ și *ansamblu de cazuri* (definit prin [+Numarabil], [+Cuantificabil]). În cazul valorii generice, caracterul colectiv este constitutiv (Zafiu 2003: 242).

Genericitatea este reprezentată pe mai multe paliere lingvistice: *gramatical*, *semantic*, *pragmatic*².

Pe palierul *semantic*, „interpretarea *generică* se opune celei *specifice* sau *referențiale* [...]. Genericitatea într [...] în relație cu categoria epistemică a *nedeterminării*, cu care, de altfel, tinde să se confunde în descrierea faptelor de limbă concrete” (Zafiu 2003: 234). Nedeterminarea este „inerentă genericității, dar cele două valori nu se suprapun: există nedeterminare non-generică (interpretarea specifică – referirea la individual – poate fi nedeterminat din punctul de vedere al identificării referentului de către locutor) și există, mai ales, componente specifice ale genericității, independente de nedeterminare” (Zafiu 2003: 234).

În plan *pragmatic*, fenomenul privește modalitatea de exprimare generică a unui rol tematic (*agent*, *experimentator*, *pacient* sau *destinatar*) obligatoriu *uman*, *colectiv* și *nedefinit* (Zafiu 2003: 233).

Limba dezvoltată, pornind de la uz, construcții omonime celor generice (valoarea acestora din urmă fiind detectabilă doar prin raportare „la contextul situațional și la statutul discursiv al enunțului – *gnomic*, *teoretic*, *generalizant* vs. *orientat către interlocutor*, *referențial*, *performativ*) [...]” (Zafiu 2003: 236). Modul de exprimare a genericității este cultural specific (diferă de la o limbă la alta).

2.2. Antroponimul generic

Conceptul fundamental de studiu în antroponimia clasică este *numele propriu* (*antroponimul*), tratat în *lingvistică* (*gramatică*) drept subcategorie a *numelui* (*substantivului*)³.

---

¹ *Categorii* „(< fr., lat.) s. f. 1. Clasă determinată de obiecte sau de expresii logico-lingvistice având funcții de tip designativ și clasificator în planul realității sau al gândirii. Noțiune fundamentală a unui domeniu de cunoaștere. [...] 2. (LINGV.) C. *gramatical* = noțiune gramaticală fundamentală care exprimă relații stabilite de vorbitorii unei limbi între elemente ale limbii obiective (ex. gen, număr, persoană, comparație) sau între ele și lumea obiectivă (ex. timp, mod) [...]” (DEX *on-line*, „categorii”).

² *Nivelul gramatical* se referă la substantive și utilizarea lor în enunț, „în grupurile nominale (substantive comune, la singular și la plural, fără articol sau cu articol nehotărât)”, la propoziții generice „(care exprimă proprietăți generale, regularități) și la mijloacele lor specifice de realizare: „pronume și adverbe nehotărâte, articol hotărât și nehotărât, valori aspectuale ale timpurilor (iterativ, habitual), valori modale din sfera irealului (posibilitate, dorință). Se vorbește de o genericitate a obiectelor și a persoanelor implicate în predicăție ca argumente ale verbului, care se corelează adesea cu interpretarea generică a predicatului («Angajăm români»; «Românii fumează mult») – și de una [...] a acțiunilor, stărilor, proceselor, proprietăților atribuite habitual unui subiect individual («Dan fumează mult»). Genericitatea pare a fi o categorie semantică esențială în funcționarea limbajului, un parametru care permite explicarea multor particularități ale funcționării gramaticale: restricții de uz, ambiguități, procese anaforice” (Zafiu 2003: 235).

³ În acord cu D. Tomescu (2008: 118–120), numele proprii au următoarele *caracteristici*:

1. Alcătuiesc o clasă a *substantivului*, distinct de substantivele comune prin *particularități semantice* și *gramaticale*.

2. „Ambele clase substantivale *denumesc obiecte* (în sens foarte larg), deosebindu-se prin natură și scopul denumirii” (Tomescu 2008: 118).

3. Numele proprii alcătuiesc „un sistem de denumiri suplimentar (subl. n.), fiind atribuite unor obiecte desemnate prin numele comun, generalizator al clasei din care fac parte. Denumirea prin

Numele proprii „denumesc obiecte pe care *le identific , individualizându-le* în cadrul unei clase generale”. Ele se opun *numelor comune* care denumesc obiecte încadrate în clase prin *generalizarea unor trăsături esențiale* (Tomescu 2008: 119).

Alături de categoria numelor proprii de persoane, vorbitorii utilizează în procesul comunicativ o serie de *nume proprii generice*, cu scopul de a încadra „un particular” într-o tipologie.

În literatura de specialitate clasică (Mill 1988; Frege 1982; Russell 1920), numele proprii, prin însăși natura lor, nu sunt compatibile cu trăsăturile pertinente ale *genericității*: acestea *nu au conotație, nu implic referiri la caracteristicile referentului* desemnat (deci nu denumesc obiecte încadrabile în *clase, categorii*) și au funcție de *individualizare a unui anumit obiect* (deci nu sunt *cuantificabile*).

Conform *teoriei sensului clasificator* al numelui propriu (Jonasson 1994), acesta din urmă capătă un anumit sens pe baza unor convenții sociale și culturale, în funcție de care se operează anumite clasificări. Sensul clasificator al numelui propriu nu reprezintă „sumă trăsăturilor comune unei clase, pentru că numele propriu nu formează o clasă, dat fiind că fiecare element își are propria identitate”, fiecare entitate reprezentând „un element distinct în ciuda denumirii comune” (Dinc 2002: 25).

2.2.1. Tipologia antroponimelor generice

Antroponimul generic este rezultatul asocierii constante a unui nume propriu cu anumite valori culturale și contextuale care îi motivează semnificația generică.

Analiza fenomenului genericității antroponimice trebuie să înseamnă, deopotrivă, de contextul antroponimului generic (enunțul generic în care acesta apare), precum și de cunoștințele pe care interlocutorii le dețin în privința denotatului și să aibă în vedere funcțiile discursiv-pragmatice declanșate de fiecare dintre aceste forme (Gary-Prieur 1994: 26, *ap. Dinc 2002: 32*).

---

substantive proprii are un caracter restrâns, fiind limitat la anumite clase de obiecte: *persoane, animale, locuri* (subl. n.) etc.” (Tomescu 2008: 118–119).

4. „Numele proprii *sunt lipsite de sens* în afara actului denominativ de individualizare a unui anumit obiect. Relația (temporară) care se stabilește între numele propriu și obiectul denumit, dependent de contextul situațional”, creează semnificația numelui propriu, „legată exclusiv de obiectul individualizat.” „Mobilitatea sau libertatea denominativă a numelor proprii, care pot individualiza orice obiect, explică manifestarea exclusiv contextuală a sensului la această clasă substantivală” (Tomescu 2008: 119).

5. Numele proprii *se clasifică* (în acord cu aceeași autoare, p. 119–120) după un criteriu semantic al clasei de obiecte denumite și individualizate în: a) *nume proprii de persoană* sau *antroponime* (prenume, nume de familie, supranume, nume mitologice și religioase): *Ion, Maria, Popescu, Arghezi, P. Storel; Zburătorul* etc.; b) *nume de animale* sau *zoonime*: *Grivei, Roibu, Joiana* etc.; c) *nume de locuri / toponime* (teritorii, localități, ape, forme de relief etc.): *România, Banat, Ceahlău, Bistrița* etc.; d) *nume de corpuri cerești* sau *astronime*: *Alcor, Andromeda* etc.; e) *nume de srbători* (religioase sau laice): *Crăciun, 1 Decembrie* etc.; f) *nume de evenimente istorice* sau *culturale*: *Reforma, Renașterea* etc.; g) *nume administrative* (nume de întreprinderi, instituții, organizații etc.): *Nuștarul, Electroputere, Teatrul Național* etc.; h) *nume comerciale* (nume sau mărci de produse): *Spun Lux, vopsea Cromatic* etc.; i) *titluri* ale unor texte științifice, artistice etc.: *DEX, Luceafărul* etc. Această subclasificare a numelor proprii nu este rigidă. Specializarea unui inventar de nume proprii în denumirea și individualizarea obiectelor dintr-o clasă de obiecte nu exclude posibilitatea transferului frecvent al numelor proprii dintr-o subclasă onomastică în alta.

Enunțul generic în care apare antroponimul conține semnale ale valorii sale caracteristice: indici de genericitate de natură morfosintactică, semantică și pragmatică.

2.2.1.1. Indici de genericitate de natură morfosintactică

Cu toate că a fost socotit mult vreme drept diferențiator în ce privește substantivele comune vs. substantivele proprii, categoria gramaticală a numelui – proprietate descriptivă a numelui – a fost reconsiderată, în sensul că unica distincție dintre cele două tipuri de substantive „este că numele proprii sunt intrinsec numabile, deși se pot utiliza în sintagme nominale nonnumabile” (Miron-Fulea 2005: 117).

În utilizare generică, numele proprii nu delimitează indivizi ancorați spațio-temporal (ca în utilizarea specifică), nedeterminarea neimplicând absența referentului; ocurențele numelor proprii sunt atât „factice, contingente (trecute și prezente), cât și potențiale (viitoare) și contrafactice (ireale), adică niște indivizi virtuali” (Miron-Fulea 2005: 119).

Deși utilizarea generică ar trebui să anuleze, în plan gramatical, singularul din pricina pluralității / multitudinii ocurențiale, în practica lingvistică antroponimele generice apar deopotrivă la singular și la plural.

Pentru a demonstra funcționarea indicilor de genericitate de natură morfosintactică, vom adopta modelul teoretic propus de Miron-Fulea (2005: 120–122).

Se poate vorbi, în acord cu autoarea sus-menționată, despre două niveluri de manifestare a genericității în cazul *numelor proprii la singular*:

a) *nivelul intern (nume proprii neînsoțite de determinanți)*:

(1) „**Mitic** e un beiv, dar nu pe banii lui, ci ai altora, adică ai fraierilor” (Mircea Bălan) (<http://www.stiri.rol.ro>).

b) *nivelul extern (sintagmă nominală generică, alcătuită din nume propriu + cuantificator nedefinit (art. nedefinit¹))*:

(2) *Cum primăria nu are un avion să ridice și autocarele parcate pe domeniul public în mod nereglementar, oferii acestor uriașe mașini pe roți fac și ei ce pot, cum pot, când vor și unde vor.*

Aa este și acest bravă ofer, probabil un mitic de București. (<http://www.oradesibiu.ro>)

(3) *Ca niște Mitici superficiali (aa cum ne consideră suporterii de pe Bega și Someș, de pe Mur și pe Târnavă, mi-mi...), conotațiile regionale ne par, mai degrabă, caduce.* (<http://www.catavincii.ro>)

Prin *articolul nedefinit*, numele propriu face trimitere la numele *referentului inițial*², cel cu care se face comparația, acesta din urmă devenind un veritabil model. Articolul nehotărât – care se raportează la *referentul discursiv*, nu la cel inițial – desemnează existența unei clase de particulari (ceiași în adaugă noi membri) care nu au în comun numele propriu

---

¹ „[...] un nu are un sens restrictiv și nu implică semnificația de unul și numai unul. Un, în utilizare generică, privește nu numai un exemplar oarecare din clasa N, ci o pluralitate de N, care poate ajunge până la întreaga clasă, iar această pluralitate este desemnată prin exemplarul său reprezentativ” (Miron-Fulea 2005: 121).

² « Le référent initial d'un nom propre dans un énoncé est l'individu associé par une présupposition à cette occurrence du nom propre en vertu d'un acte de baptême dont le locuteur et l'interlocuteur ont connaissance » (Gary-Prieur 1994: 29).

respectiv, ci o sumă de proprietăți care îi definesc. „Condiția intrării în această clasă este asemănarea dintre cei doi termeni ai comparației, care va fi numitorul comun al membrilor acestei grupări” (Dinc 2002: 255).

În ceea ce privește manifestarea genericității în cazul *numelor proprii la plural*, aceasta se poate identifica (Miron-Fulea 2005: 121) doar la *nivelul extern*, reprezentat de numele propriu modificat (în asociere cu art. definit la plural).

Forma de plural este justificată de „posibilitatea reală a extinderii trăsăturilor relevate prin nume în caracterizarea mai multor persoane” (Tomescu 1998: 118). Numele propriu devine expresia unor trăsături posedate de *referentul inițial* al numelui respectiv și aplicabile, în virtutea estompării diferențelor¹ dintre *indivizii virtuali care compun extensiunea numelui, referentului omogen*.

- (4) *Mai multe nu zic, ci iar mă apucă dracii când îmi aduc aminte de miticii din comuna București care nu pricep că pistele de biciclete nu au ce căuta pe trotuare.* (<http://www.rasebo.ro>)
- (5) *Zicea cineva, pe bună dreptate, că fiecare generație de români a avut „Miticii” pe care i-a meritat. „Miticii” de azi sunt cei pe care-i merită. Odinioară, stâlp de cafea și franțuzit pân-n unghii, contemporanul Mitic e un semidoct agresiv, cu butic și mașină de firmă.* (<http://www.stiri.rol.ro>)

Opoziția de număr în cazul antroponimelor generice se poate realiza și în context dublu satisfăcut (singular și plural) prin *cuantificatori definiți* (în asociere cu diverse tipuri de adjective):

- (6) *Carmen Harra, această „Mama Omida de Hollywood”: „Huidu va fi nevoit să renunțe la televiziune”.* (<http://www.romaniapress.ro>)
- (7) *Să nu mai aud de acești mitici, de jiji, de m. sandu.* (<http://www.sport.dragos-trestioreanu.ro>)
- (8) *Doamna Udrea este un fel de Mamă Omida. Văd că a început să se priceapă și la servicii secrete, și la informații, și la Ministerul de Finanțe, și la Ministerul Transporturilor, mai puțin la turism, mai puțin la a ține cum să cheltuiască banii publici în mod corect.* (<http://www.ziare.com>)

Modificarea numelui propriu determină pierderea caracterului unic, singular, de *designator rigid* (Kripke 2001) al acestuia, tipic în utilizarea sa referențială (unde reprezintă o valoare) și indică un rol.

2.2.1.2. Indici de genericitate de natură semantică

Principalul procedeu semantic care conduce la apariția unora dintre antroponimele generice este *antonomaza*, „figură semantică (trop) care constă în substituirea unui nume comun (de clasă, specie) prin numele propriu al unui individ considerat reprezentativ pentru clasa respectivă; mai rar, antonomaza permite și substituirea inversă². Numele propriu devine astfel generic, în timp ce numele comun se individualizează în context” (DSL: 60).

---

¹ „Neutralizarea diferențelor este urmată de atribuirea unor proprietăți comune (dincolo de aceea de a purta același nume), în virtutea unui principiu generator de inferență care asigură legătura dintre nume și individul generic purtător al numelui. Acest principiu se bazează fie pe cunoștințele noastre despre lume, fie pe existența unor conotații extralingvistice privitoare la nume [...]” (Miron-Fulea 2005: 121).

² „Trecerea de la propriu la comun (antonomaza) trebuie privită dintr-o perspectivă dinamică, admitându-se existența unor grade diferite ale procesului de conversiune (subl. n.), criteriile de

Socotit i specie de sinecdoc , antonomaza poate fi, ca i aceasta, *particularizant* ori *generalizant* , în func ie de substituie: de la clas / specie la individ sau invers.

– antonomaza particularizant :

- (9) *Profilul muncitorului român, pe numele lui de scen Dorel.* (<http://www.traiminromania.net>)

– antonomaza generalizant :

- (10) *Na terea lui Gic Contra se petrece f r mari convulsii. El se na te în orice col de lume unde exist astfel de români.* (<http://www.radiodiasporaonline.com>).

În urma asocierii antroponimului generic cu diver i determinan i rezult diferite nuan e semantice:

– apartenen a:

- (11) *Dorel de România* îngroap *Cartea Recordurilor.* (<http://www.urbanulian.ro>)

(12) *ara lui Dorel: Umor cu cei mai „harnici” români*
Românii i munca nu sunt totdeauna compatibili. O dovedesc imaginile în care au fost surprin i muncitorii români. De multe ori, unul munce te i al îi stau i dau sfaturi sau chiar dorm. Doi muncesc i al i cinci se uit . Aceasta este imaginea lui Dorel de România care ne-a fost trimis de un telespectator Realitatea TV. (<http://www.realitatea.net>)

– calificarea:

- (13) *Pagina de Facebook a lui Paulo Coelho are postat pe perete o imagine în care este înf i at faimosul Dorel.*

Celebrul scriitor brazilian are pagin pe cunoscuta re ea de socializare, Facebook. Aici, printre citate ale sale, poze alese i alte post ri, Coelho a f cut loc i unei poze cu muncitorul român poreclit Dorel. Astfel, imaginea cu muncitorul în salopet care sap asistat de al i 10 camarazi care îl privesc, a ajuns pe profilul autorului sud-american, care are aproape 7 milioane de fani. În imaginea respectiv , Dorel este numit „Jose”, un nume foarte comun pentru sud-americieni. (<http://www.ziare.com>)

- (14) [...] în publicitate întâlnim i muncitorul de antier, **renumitul Dorel**, cu un repertoriu colorat de glume de autobaz [...]. (<http://www.adevarul.ro>)

2.2.2.3. Indici de genericitate de natur pragmastilistic

2.2.2.3.1. Antroponimul generic metaforic

Antroponimele generice sunt nume *generalizante* i *clasificatoare*, atribuite de locutor ca urmare a înregistrării unui comportament recognoscibil cu u urin i la al i indivizi. *Referin a la particulari*, ca func ie discursiv actualizat de antroponimul generic, poate fi

---

delimitare utilizate nefiind de natur exclusiv sintactic (prezen a sau absen a determinan ilor), ci, mai ales, de ordin pragmasemantic (interpretarea implic sau nu referentului ini ial; caracterul particular sau general al propriet ilor atribuite referentului).

Numele propriu accept combinarea cu aceia i determinan i ca ai numelui comun (articol hot rât, articol nehot rât, adjectiv demonstrativ, adjectiv posesiv). Pe de o parte, numele propriu asigur referin a constant la un particular i, pe de alt parte, determinan ii s i introduc tr s turile singularizatorii, permanente sau momentane, având uneori valori modalizante” (Miron-Fulea 2002: 185).

definit drept „relație pragmatic stabilită de un locutor între o expresie referențială (nume propriu / sintagm nominal definit / sintagm nominal nedefinit) și un anumit particular, astfel încât, utilizând expresia referențială, locutorul dorește să se refere la (și repereze / și izoleze discursiv) particularul în discuție (sau o pluralitate de particulari)” (subl. n.) (Miron-Fulea 2005: 42–43).

Antroponimele de care ne ocupăm sunt ocurente în contexte care presupun o *generalizare* a proprietăților descrise de numele proprii respective. Antroponimul generic este indiciul că individul denumit printr-un astfel de nume posedă un set de trăsături comportamentale care îl înscriu într-o categorie (trăsături valabile pentru mai mulți indivizi, devenite *merci* de recunoaștere a acestora); pe de altă parte, dobândirea acestui nume secund poate fi independentă de anumite caracteristici inerente celui desemnat; în acest caz, *exercitarea unei meserii, proveniența geografică sau apartenența la o atare etnie* sunt argumentele înscrierii automate într-un nomenclator generic corespunzător.

În actul comunicativ, numele propriu nu numai că desemnează particularul respectiv, ci este și asociat acestuia printr-o *legătură denominativă*. Spre deosebire de numele proprii „pure”, care desemnează un referent recunoscut într-o comunitate lingvistică, antroponimele generice desemnează un *rol* sau un *tip* (este descris alt particular decât purtătorul numelui propriu respectiv). Antroponimele generice *modificate* (în utilizări cu determinanți)¹ fac dificilă individualizarea *referentului inițial* care este folosit cu valoare atributivă în scopul definirii *referentului discursiv* prin intermediul trăsăturilor purtătorului original.

Pornind de la legătura pe care antroponimul generic o poartă cu *referentul inițial*, acesta poate fi considerat *nume propriu metaforic* și poate fi supus, în consecință, unei *interpretări de tip metaforic*.

Cunoscând o largă răspândire în utilizări repetate, antroponimele generice desemnează *metaforic* succesiuni de reprezentanți ai unor categorii umane. În cadrul unei sintagme nominale constituite dintr-un *Npr + Det* sau *Det + Npr*, antroponimul generic exprimă un cumul de proprietăți regisibile la diverși particulari.

Antroponimul generic reunește mai multe caracteristici care permit instituirea unui model mental al referentului inițial „incarnat”² în referenții discursivi. Acest model este membrul ideal al unei categorii prototipice, în care toți indivizii prezintă asemănări mai mari sau mai mici cu membrul-model (Jonasson 1994: 220).

Interpretarea unui antroponim generic metaforic se face fie în absența determinanților (antroponim generic metaforic nemodificat), fie în prezența acestora (antroponim generic metaforic modificat)³.

2.2.2.3.2. Roluri semnalate prin antroponimele generice metaforice

---

¹ Numele proprii modificate (*Npr modifiés*) apar în context însoțite de determinanți, «qui leur "font perdre le caractère 'unique' ou 'singulier' "» (Kleiber 1981: 332, *ap.* Jonasson 1994: 12) și se opun numelor proprii nemodificate [*Npr non modifiés*], «qui présupposent l'unicité de leur référent» (Jonasson 1994: 12).

² Gardiner (1954: 8, *ap.* Miron-Fulea 2005: 40) vorbește despre distincția dintre numele proprii *incarnate* (acelea care sunt asociate unui individ particular anume) și numele proprii *dezincarnate* (acelea care nu sunt atribuite unui anumit individ, ci funcționează drept forme lexicale).

³ Faptul că există antroponime generice metaforice nemodificate este o dovadă că prezența metaforei nu este condiționată de prezența determinanților în sintagma nominală respectivă. Antroponimul generic are capacitatea de a *metaforiza* prin caracterul său descriptiv. «Je pense [...] que la possibilité d'une interprétation métaphorique est inscrite dans la définition même du nom propre» (Gary-Prieur 1994: 81).

În cele ce urmează, vom încerca să realizăm o *tipologie* a unor antroponime românești, utilizate frecvent în varianta colocvială a românei actuale, pe criteriul genericității la nivel pragmatilistic. Menționăm că am identificat în corpusul investigat *mai multe grade de genericitate* la unele dintre utilizări, investigația noastră având în mod deosebit în vedere *valorile depreciative* conotate de antroponimele generice vizate. Unele dintre enunțurile analizate au fost transferate în limbajul curent din *literatura de ficțiune*; altele sunt preluate din limbajul curent și utilizate ca *figuri retorice* sau ca *strategii literare*.

În funcție de *tipul uman* descris de antroponimele generice vizate, am identificat categoriile pragmatilistice de mai jos. (Tipologia este întocmită după criterii empirice, ea putând fi oricând modificată și/sau sistematizată și completată).

a) *prototipul omului simplu* („prost”) din popor, ilustrat prin nume proprii ca: *Gheorghe, Ion și Maria / Marie*. Inițial, aceste prenume erau atribuite omului de la țară, lucrător al pământului (vezi sensul etimologic al lui *Gheorghe*¹). Prototipul este întâlnit și în literatură: *Bade Ioane m-a gândi să-și fac / Un cântec nou de-și ar mai fi pe plac* (T. Arghezi) sau *Ridic-te, Gheorghe, ridic-te, Ioane!* (Radu Gyr). Ulterior, au cunoscut o utilizare depreciativă din cauza uzului în cheie umoristic: *Nu fi Gheorghe!* (= „Nu fi prost!”). Acest din urmă semnifică pregătirea receptării valorii descrise la punctul următor.

b) *prototipul persoanei fără instrucție sau cu o pregătire rudimentară*: *badea Gheorghe* și corespondentele sale feminine, *prototipul precupe ei, al ignoranței* prin excelență: *lelea Marie și a Floare(a)*. Aceste denumiri apar sub formă sintagmatică: prenumele este precedat de un apelativ generic (*bade, a*), care include semnul [-Deferență]. În adresarea informală, apelativele generice prefăcându-se prenumele (*Gheorghe, Floare(a)*) și nu codifică grade de rudenie, devenind, prin pragmatizare, marcile adresării populare și colocviale, în această din urmă situație având valoare depreciativă:

(15) „PRONORAN” – „este un agonist dopaminergic al cărui asociere se poate face la inițierea tratamentului cu levodopa sau... ulterior. Se utilizează ca tratament adjuvant în claudicația intermitentă din cadrul arteriopatiei obliterante cronice. Medicamentul este asociat cu boala Parkinson. În stadiile avansate ale acestei boli, în timpul creșterii inițiale a dozei de agonist dopaminergic poate apărea dischinezia și riscul unei tensiuni arteriale ortostatice. Este contraindicat asocierea peribedilului cu antagoniști dopaminergici – neuroleptice în afara clozapinei și cu antiemetice cu efecte extrapiramidale. Nu utilizați supradozaj, altfel apare efectul emetic și achinezia”.

No, *bade Ioane*, auzit-ai?... Cred că ai priceput tot, tot, tot ce scrie în prospectul pronoranului pe care dumneata îl folosești pentru că ești vârstnic și ai „deficit patologic cronic cognitiv și neurosenzorial exceptând boala Alzheimer și alte demențe”... Să nu-ți dai mâna când mână cu ruca cu căi că altfel, Doamne ferește, devii dependent de pronoran și ajungi să te „depenzi” patologic – scrie în prospect – și de jocurile de noroc, creșterea libidoului, modificări de comportament (biete de iepe, dăcăi!) și hipersexualitate (biata *lelea Florica*). No, vezi numai! Exemplul 2 – DETRALEX: „face parte din grupa farmaceutică a medicamentelor capilarelor bioflavonoidice. Este indicat în cazul sindromului „piciorului neliniștit” – auzi, *bade Gheorghe?*... (vai de cioantele *lelei Marie!*) „dar și în tratamentul simptomelor funcționale legate de criza

¹ „E probabil că Gheorghe să fi asumat semnificațiile cele mai «rustice» (suferind și o devalorizare previzibilă) pentru că, între celelalte amintite, singurul care a fost dublat cu succes de o formă percepută de mulți ca elegantă, cultă, citadină – George. S-a format astfel cuplul Gheorghe (asociat mediului rural) / George («înnobilat»)” (Zafiu 2001).

hemoroidal acut”. Deci, **bade Gheorghe**, dac nu poti sta pe lai înseamn c ai o criz hemoroidal acut sau, dup caz, alte tulbur ri anale. În schimb, poti mâna c ru a cu cai pentru c „studiile experimentale la animale nu au demonstrat efecte teratogene”. **Lelea M rie** s nu foloseasc detralex dac are copil la â pentru c „în absen privind excre ia medicamentului în laptele matern, al ptarea este contraindicat pe durata tratamentului i poate produce insuficien limfatic”. No, sara bun ! Exemplul 3: **MOTILIUM**: „con ine dopmeridon care ac ioneaz asupra motilit ii intestinale. Nu-l utiliza i dac , printre altele, ave i i tumoare hipofizal , adic , mai clar, prolactinom sau dac lua i ketocazanol pe cale oral ” – he, he, ce-o mai fi i sta ? – „sau dac utiliza i alte medicamente pentru infec ii fungice”. Aten ie pentru **lelea Frosa** dac -i gravid , medicamentul sta este „o domperidon care, într-o cantitate mic de substan activ , se excret în laptele matern!” (<http://www.rasunetul.ro>)

(16) Este clar c sportul românesc nu va fi salvat de politicieni care au tangen e cu sportul, cum are **lelea M rie** cu lans rile de rachete de la Cape Canaveral. (<http://www.sportlocal.ro>)

(17) Am observat o tendin general în argumentele folosite de cei care sunt pro-vot. Nu l sa pe **a a Floarea** de la ar s voteze în locul t u! Dup p rerea mea, acest argument este de o discriminare feroce. Cu ce te consideri tu mai bun decât **a a Floarea** pe care o hule ti atât?

Ea a trecut deja prin via . A prins nici ea nu mai tie câte regimuri. A f cut copii, i-a purtat prin coli, cu mâinile alea b t torite, de a . I-a f cut mari i acum sunt colegi cu tine, pe la vreun loc de munc bine pl tit, de unde î i expui p reriile-i inteligente. (...) Ca i cet eni rromâni, to i avem acelea i drepturi i libert i. Iar libertatea mea e de a-i acorda votul meu **a ei Floarea** de la ar . (<http://www.arhiblog.ro>)

c) prototipul personajului anonim, al insului mediu, „obtuz, opac, neinforma, simbol al mul imii manipulabile” (Gârbea 2005): *Nea Nae, Nea Fane, Nea Frân* (cu varianta *Gigi Frânarul*), *Nea Sul* (cu varianta diminutivat *Nea Sulic*).

Formulele antroponimice de mai sus sunt constituite din indicele generic peiorativ *Nea* – marc suplimentar a familiarit ii populare – i un hipocoristic sau un apelativ cu conota ii sexuale devenit nume propriu (*Sul / Sulic*). Utilizarea acestora tr deaz adresarea fals afectuoas i lipsa de considera ie fa de interlocutor:

(18) *Uite-l pe Nea Frân sta, c Referendumul nu e pe placul lui i tot mul i vor s fie i s sug , s sug , s sug ; el vrea tot dou camere la parlament ca s încap mai mul i ho i.* (<http://www.tvr.ro>)

(19) *Caz senza ional în Slobozia, unde, dup aproxim rile unui clown scandinav, în acest moment sunt jdemii de grade Celsius. C ldura terifiant nu putea s nu produc i pagube, 9 s tence raportând la crâ ma din sat c g inile lor au suferit muta ii genetice. De i în aceast regiune au mai avut loc evenimente ocante, precum calul lui **nea Frân** care a n scut 2 ra e vii ast -iarn , nimic nu egalez cele tocmai întamplate.* (<http://www.trombon.ro>)

(20) *Românii nu sunt informa i în ceea ce prive te provenien a fructelor din magazine, iar dac afl , vor spune: „E, na! M duc eu acum pân în pia pentru merele lui **Nea Sulic** ?” **Nea Sulic** n-o s aib acces niciodat pe rafturile din supermarket i uite a a politica!* (<http://www.forum.placere.ro>)

d) prototipul personajului care st de-a curmezi ul eviden ei, al opozantului obstinat i absurd (Gârbea 2005): *Gic Contra*. Fa de celelalte antroponime generice cu realizare sintagmatic , acesta urmeaz un tipar de construc ie diferit: (pre)numele (hipocoristic) preced „numele” ob inut prin conversiune: la nivel lexico-gramatical are loc o schimbare de clas morfologic (adverbul devine substantiv i nu orice fel de substantiv, ci unul propriu: adverbul

contra => **Contra**). De i trecut pe planul secundar al interesului în compara ie cu preocuparea pentru modalitatea de formare a numelui în discu ie, efectul stilistic ob inut (cacofonia) în urma combin rii – în această ordine – a celor doi termeni nu este deloc neglijabil: **Gic Contra**

(21) *Unii dintre ace ti Gic sunt inofensivi, al ii – enervan i, mul i – distructivi de-a dreptul. Când toat lumea se distreaz , î i vor strica cheful. Când lumea e trist , se vor trezi s l l ie inoportun. Gic -Contra ia bunii au inut-o gaia-ma u' c P mântul se învârte în jurul Soarelui, au inventat becul i au pornit revolu ii bune.*

Pentru alde Gic cei prip i i prin Madrid, la ceva care evident e alb, ei spun întotdeauna c e negru, la ceva ce zice unul c e bine, musai Gic -Contra trebuie s spun c e viceversa... (<http://www.radiodiasporaonline.com>)

e) prototipul „contribuabilului standard”, al insului care a teapt la eterna coad în fa a eternului ghi eu, „c ruia i se citeaz numele odios, antepus prenumelui” (Gârbea 2005): **Vasile**.

Larga sa întrebui are i absen a unei variante culte (de exemplu, **Bazil!**, vezi *supra* opozi ia **Gheorghe / George**) au contribuit, probabil, la adoptarea diminutivului s u, **Vasilic** , drept nume pentru capul de porc cu care umbl iganii la urat în ziua Sfântului Vasile.

(22) *Nea' Vasile e conservator al obiceului str mo esc al lenei, uicii i, din când în când, al corec iei lu' Leana. În rest, apa trece, pietrele r mân, a a c ce-i pas lui de NATO, ce, îi dau americanii s m nânce? A a c , semiotic vorbind, semnificatul cuvântului NATO e pentru Nea' Vasile ceva de care n-are nevoie i de care nu-i pas . „Pe-un picior de plai, / Pe-o gur de rai, / Nea' Vasile sta, / La NATO gândea...”*. (<http://www.observatorcultural.ro>)

f) prototipul „cet eanului neprecizat” (Gârbea 2005), cu o existen de formular: **Popescu Ion, Popescu Ana**.

Cele dou formule antroponimice (una masculin i alta feminin) sunt reg sibile, în calitate de model pentru felul în care trebuie completate datele în rubricile destinate identific rii personale, în formularele tipizate ale diverselor institu ii:

(23) *Statele Unite ale lui Ionescu*

A a încât popula ia de Ionescu s-a tot l rgit i s-a tot l rgit, rozând ca un vierme înse i r d cinile bun st rii din care se înfrupt umilin a. Munca, munca umil , con tiin a acut a propriei neimportant e, sentimentul acut al propriei insuficien e. Pe m sur ce tot mai mul i Ionescu luau locul tot mai multor Popescu, societatea a început încet-încet s capituleze. Propriet i de zece lei erau evaluate de Ionescu – 5874 la o mie de lei, în baza evalu rii de anul trecut a lui Ionescu – 2347, la care se ad uga procentul de infla ie al încrederii în sine a lui Ionescu – 5874. Dup înc un an, sau dup ase luni, Ionescu – 9442 venea la rând, evaluând aceea i proprietate la o mie cinci sute, dou mii, zece mii, cincizeci de mii. (<http://www.polimedia.us>)

(24) *Numele de familie al so ilor dup c s torie poate fi:*

numele pe care l-au avut înainte de c s torie (Ex: so ul Ionescu – so ia Popescu);

numele unuia sau celuilalt so (Ex: ambii so i Ionescu sau ambii so i Popescu);

numele lor reunite (Ex: ambii so i fie Ionescu Popescu sau Popescu Ionescu);

Nu se poate ca unul dintre so i s p streze numele avut anterior, iar cel lalt s ia numele reunite (Ex: so ul Ionescu – so ia Popescu Ionescu). (<http://www.dlep-iasi.ro>)

g) prototipul celui mai insignifiant membru al unei comunit i tehnice (Gârbea 2005), al insului cu halat i mâini p tate cu vaselin : **Fane de la Scul rie**.

El „nu are func ii de r spundere, el m tur i car panul” (Gârbea 2005), fiind executantul treburilor rudimentare. Hipocoristicul **F nic** este urmat de precizarea „de la Scul rie” în scopul înlesnirii reper rii acestuia (*scul ria* este o anex a oric rei gospod rii).

Anularea semnului [+Comun] al substantivului și transformarea lui în nume propriu are ca intenție schimbarea sensului „anex” în conotația „spațiu central, unicizat”, altfel spus, *sensul* acestui nume a devenit secundar *conotației*. Prezența modificatorului (*de la Școlărie*) transferă, de fapt, atributul individualității bine conturate (*acel Fane*) asupra centrului de grup (nominal) (*Fane*):

(25) [...] *bagajele fraților în milioane de directoare site-urile voastre, manual nu automat, ce dracu, lucru manual și se numesc. Ce și faci cu înscrierea automat într-un director din Tailanda, de exemplu, sau din Hong Kong? Poate și Fane de la Școlărie, că eu nu știu.* (<http://www.forumbloggerilor.ro>)

(26) *În comunism era o mândrie să te descurci și-i faci antenă „de sărbi” cu aluminiu de la Sadu, prelucrat de „Fane de la Școlărie”, și-i amenajezi balconul cu cornier furat de pe atelier, și-i procuri alimente de la „Cantina partidului”.* (<http://www.verticalonline.ro>)

(27) *Fnic a intrat în Europa!*

Poftim? Ce, nu vine și crede-i? Da, am intrat. (<http://www.stefanbaiatu.blogspot.com>)

h) *prototipul anonimului insignifiant: Neica Nimeni, Nimeni în Drum*

Negativul *nimeni* suferă un proces de resemantizare: non-personal ca și conștient, el se personalizează („se personifică”) prin scrierea cu majuscula inițialei care funcționează drept clasificator (formant ce determină convertirea în nume propriu a pronumelui).

Astfel, antroponimul generic marchează distanța discursivă a locutorului față de cel numit cu aceste formule nominale. Antroponimele în discuție și-au neutralizat opozițiile de gen, forma invariabilă *Nimeni* putând fi folosită în adresarea către / referirea la persoane de ambele sexe. Totodată, acestea comportă un sens depreciativ, semnificând totală lipsă de deferință a locutorului față de cel vizat, pe care îl identifică cu nulitatea.

Componenta generică a denumirii (*Neica*), desemantizată (nu actualizează nicio valență relațională), contribuie la impersonalizarea depreciativă a formulei.

Modificatorul „în Drum” marchează, deopotrivă, distanța obiectivă și subiectivă percepută de vorbitor, actualizând valori de vag, neprecizat, neprotejat, atașate locativului:

(28) *Un Nimeni în Drum și plin de praf*

Expresia atât de populară vorbește despre un om care se doborâște, dar, din păcate, e mai mult praf și gargară de el. Cam așa ar putea fi caracterizat pe scurt și primarul Anton Ardelean. (<http://www.stirimm.ro>)

(29) *Mi s-a propus colaborarea cu ziarul pe care îl conduceți, pentru o rubrică -pamflet, cu apariție săptămânală. Eu aș vrea să o intitulez „Rubrica lui Neica Nimeni”, urmând să evoc, în cheie comic, viaa celui mai nepăsător specimen uman: omul simplu, onest, cu grija zilei de mâine, supus tuturor vicisitudinilor din această țară de lege.* (<http://www.stiri.rol.ro>)

i) *prototipul performerei în treburile casnice: Maria, Veta, Bubulina*

Maria simbolizează „servitoarea tânărului abuzat, excedat de corvezi [...]”. Orice societate modernă poate reproșa soarelui că a devenit *Maria* a lui” (Gârbea 2005). Asocierea rimată a celorlalte două antroponime, *Veta* și *Bubulina*, cu obiecte sau calități din universul casnic (vezi și cântecele lui Ștefan Bănică Jr., în care purtătoarele acestor nume figurează ca protagoniste: „*Veta, mi-ai stricat chiuveta!*”; „*Bubulina, gospodina...*”) a contribuit la consacrarea lor drept nume generice pentru femeia în cas :

(30) *Trecând la capitolul Educație... prin intermediul cursurilor universitare sau doctorat nu au voie să-și dea cu părerea despre performanțele unui profesor, chiar dacă acesta este prost de rău... El are o diplomă... și nimeni nu garantează că în locul lui vine altul mult mai prost.*

„ **a a Mari a** ” nu are dreptul s cear schimbarea unui profesor chiar dac acesta îi bate m r copiii... decizia trebuie luat de ceilal i „corbi” din cancelarie. (<http://www.voceavalcii.ro>)

î) *prototipul ghicitoarei recente: Mama Omida* (descendent a *Mafaldei*), despre care afl m c este, de fapt, un nume „de scen ” (numele ei adev rat fiind Maria Leonida):

(31) (...) deseori asociem vr jitoria cu numele **Mamei Omida**. S-a impus chiar o expresie în limbajul curent. **Mama Omida** se refer la o persoan care le tie pe toate (sau cel pu în a a pretinde). (<http://www.metropotam.ro>)

j) *prototipul reg eanului, mai ales al bucure teanului: Mitic* .
(Numele cunoa te i o form de plural, *mitici*, care s-a pragmatizat):

(32) Vreau s zic c sunt s tul de **ace ti „mitici”** i de stilul de via a din sudul rii. (<http://www.cristi26.wordpress.com>)

k) *prototipul indivizilor inter anjabili* din pricina lipsei de valoare personal (în i care se confund între ei, putând, neobservabil, s - i schimbe rolurile psiho-sociale: pozi ia, func ia, opiniile, convingerile, atitudinile): *Lache – Mache, Mitic – Costic , Ni – Ghi* .

La origine, aceste nume au fost atribuite cuplurilor de personaje din proza scurt a lui I. L. Caragiale, habitudinile lor perpetuându-se în caracterul unor personaje actuale:

(33) **Mache** i **Lache** sunt peste tot, purtând *apc sau joben, frac sau salopet* . Mul i din *dinastia lor sunt simpatici, ba chiar, voia sa ne conving Alexandru Paleologu, ei sunt „ni te oameni cultiva i, care discutau despre lacune ale Codului Penal sau despre forma Constitutiei, a a cum i noi discut m ast zi, cu mult-pu îna noastr competen ”*. (<http://www.revistacultura.ro>)

(34) [...] asemenea lucr ri ar fi trebuit achizi ionate de c tre Muzeul de Art al României i expuse (nu tiu dac un asemenea muzeu exist). Aceste lucr ri de art fac parte din patrimoniul na ional, nicidecum din cel al „**freunui**” **Mitic** ori **Costic** îmboga it peste noapte. (<http://www.ziare.com>)

l) *prototipul muncitorului român contemporan: Dorel*.

Cu acest nume generic este desemnat lucr torul din spa iul public; f r tragere de inim înspre munc , el este asistat de al i „dorei”, camarazi întru pierderea timpului pe banii contribuabililor:

(35) *Îl ti i pe Dorel, poate cel mai faimos personaj din reclamele de pe meleagurile noastre. i-a început cariera în prima reclam la Unirea, jucând rolul muncitorul român, un tip de personaj pe care îl vezi aproape zilnic pe str zile noastre, înso it de colegii lui, care stau în jurul lui i care îl ajut din când în când cu câte un sfat: „rooote ti i dai cu ascu itul” bineîn eles încurajându-l cu vorbe cât mai blânde: „Dorele, ne mai îi mult, m ?”* (<http://www.reclame-tv.ro>)

(36) *Jum tate din Bucure ti ar putea r mâne în orice moment f r curent electric din cauza unui muncitor tip Dorel. Omul a rupt un cablu de înalt tensiune în timp ce s pa un ant cu excavatorul. Remedierea avariei va dura cel pu în patru zile, iar, în tot acest timp, alimentarea cu energie a jum tate de Bucure ti depinde doar de un singur cablu.* (<http://www.observator.a1.ro>)

(37) *Dorel o comite din nou: Localit i din Constan a f r ap , dup ce muncitorii au spart o conduct* . (<http://www.ziarelive.ro>)

m) *prototipuri din bancurile române ti*

Tipologia acestora cunoaște o distribuție, pe de o parte, geografică: cuplul *Ion – Mărie*, *Ion – Gheo*, pentru bancurile cu ardeleni, *Tană – Costel*, pentru cele cu olteni; pe de altă parte, se poate vorbi despre o repartiție pe sexe a protagoniștilor din bancuri: *Bul* (tipul masculin al personajului tâmpit) și *Alina* (corespondentul feminin, „victimă a violenței familiale, candid din prostie” (Gârbea 2005)):

(38) *Bul* completează o fișă personală pentru angajare. La data nașterii trece 15 august.

- În ce an?, întreabă funcționara de la oficiul forțelor de muncă.

- În fiecare an! (<http://www.bancuri.net>)

(39) *Alina* se urcă pe un scaun, ca să schimbe un bec ars. Bunică îi zice: - Puiule, pune un ziar pe scaun! - Nu-i nevoie, bunico, ajung destul de bine în fața ei!... (<http://www.woow.ro>)

(40) *Gheo* către *Ion*: - Auzi, măi *Ioane*... vaca ta duhnește (fumează) tare mult? - Nu, măi *Gheo*!... Vaca mea nu duhnește; cum s-a duhnească?!?... - No, atunci, bai!... Înseamnă că i-o luat foc grajdul!... (<http://www.woow.ro>)

n) *prototipul genericelor etnice*

Se poate identifica și un prototip etnic, care apare în universul aceluiași bancuri despre care vorbeam mai sus: *Ion – Mărie*, pentru români, *Ic – trul*, pentru evrei, *Iano*, pentru unguri, *Fritz*, pentru nemți, *John*, pentru englezi, *Ivan*, pentru ruși etc.:

(41) – *Iano*, tu - care spui că Transilvania e pe mână ungară - tii cum cântă greierii...?

- „Tri, tri, tri”!... - No, vezi?!?... Atunci va fi teritoriu maghiar când o să cânte „harum, harum, harum”!... (<http://www.woow.ro>)

3. Concluzii

Antroponimele generice sunt formule de exprimare a categoriei genericității la nivel lexical.

Înregistrat, mai întâi, preponderent, în domeniul literar, *procedeele generice* și *antroponimice* este tot mai frecvent utilizat, ca strategie argumentativă, în limbajul curent actual, unde dezvoltă noi variante tipologice foarte productive, în special în sfera presei scrise. Acest lucru se datorează faptului că „procedeele sunt folosite în mod normal în secvențe discursive de comentariu, de generalizare argumentativă, în propoziții generice de expunere a unui principiu, el presupunând o anumită complexitate a textului” (Zafiu 2003: 238).

Valoarea argumentativă a antroponimului generic se sprijină pe efectele plastice pe care antroponimul, *expresie simbolică a concretului evocator*, o îndeplinește în discurs.

Spre deosebire de procedeele gramaticale de utilizare a persoanei a II-a cu valoare generică, „specializat în română pentru a indica grupul nedefinit (subl. n.) în care locutorul se include în mod neexplicit, neangajant” (Zafiu 2003: 233) și care apare, de preferință, în construcții condiționale-ipotetice, antroponimul generic, prin raportarea la un model mental al unui grup / prototip constituit, prevede lectura cu un *grad mai limitat de genericitate* decât procedeele generice gramaticale menționate. Același lucru este valabil și pentru alte generice nominale, de tipul substantivelor cu sens generic intrinsec („lumea”, „omul”, „oamenii”) sau al pronomelor nehotărâte, care „sunt generice în sensurile lor non-specifice, presupunând însă diferențieri suplimentare: există pronume obligatoriu non-specifice, de alegere liberă în context ipotetic (*oricine*), pronume care permit atât o lectură specifică, cât și una generică (*cineva, unul*), cuantificatori universali totalizanți sau individualizanți (*toți, fiecare*) etc.” (Zafiu 2003: 241).

În plus, antroponimele generice confer discursului un *caracter mai pronunțat dialogic* decât în cazul procedeeelor asemănătoare (Cazacu 1945, *apud* Zafiu 2003: 249), printr-o valoare generică în poziția de *vocativ*, cazul care exprimă rolul pragmatic *alocutor* (a cărui principal funcție este *adresarea*). Faptul constituie încă un argument în favoarea preferinței limbii române pentru *modalitatea alocutivă*.

SURSE

<http://www.adevarul.ro>; <http://www.arhiblog.ro>
<http://www.bancuri.net>
<http://www.catavencii.ro>
<http://www.cristi26.wordpress.com>
<http://www.dexonline.ro>
<http://www.dlep-iasi.ro>
<http://www.forum.placere.ro>
<http://www.forumbloggerilor.ro>
<http://www.metropotam.ro>
<http://www.observator.a1.ro>
<http://www.observatorcultural.ro>
<http://www.oradesibiu.ro>
<http://www.polimedia.us>
<http://www.radiodiasporaonline.com>
<http://www.rasebo.ro>
<http://www.rasunetul.ro>
<http://www.realitatea.net>
<http://www.reclame-tv.ro>
<http://www.revistacultura.ro>
<http://www.romaniapress.ro>
<http://www.sportlocal.ro>
<http://www.stiri.rol.ro>
<http://www.sport.dragos-trestioreanu.ro>
<http://www.stefanbaiatu.blogspot.com>
<http://www.stiri.rol.ro>
<http://www.stirimm.ro>
<http://www.traiminromania.net>
<http://www.trombon.ro>
<http://www.tvr.ro>
<http://www.urbaniulian.ro>
<http://www.verticalonline.ro>
<http://www.voceavalcii.ro>
<http://www.woow.ro>
<http://www.ziare.com>
<http://www.ziarelive.ro>

BIBLIOGRAFIE

- Cazacu, Boris, 1945, „Sur l'expression du sujet indéterminé en roumain par la deuxième personne du singulier”, în *Bulletin Linguistique*, XIII, p. 140–154.
Dinc, Daniela, 2002, *Gramatica numelui propriu. Aspecte ale determinării numelui propriu de persoană în română și franceză*, Craiova, Editura Universitaria.

- DSL = Bidu-Vr nceanu, Angela, Cristina C l ra u, Liliana Ionescu-Rux ndoiu, Mihaela Manca , Gabriela Pan Dindelegan, *Dic ionar de tiin e ale limbii*, edi ia a II-a, Bucure ti, 2005, Nemira.
- Frege, G., 1971, *Écrits logiques et philosophiques*, Paris, Seuil, p. 102–126.
- Gardiner, Alan, H., 1954, *The Theory of Proper Names. A controversial Essay*, London, New York, Oxford University Press.
- Gary-Prieur, Marie-Noëlle, 1994, *Grammaire du nom propre*, Paris, P.U.F.
- Gârbea, Horia, 2005, „De la lume adunată”, http://www.romlit.ro/de_la_lume_adunata.
- Gu u Romalo, Valeria (coord.), 2008, *Gramatica limbii române (GALR)*, Vol. I, *Cuvântul*, Tiraj nou, revizuit, Bucure ti, Editura Academiei Române.
- Jonasson, Kerstin, 1994, *Le nom propre. Constructions et interprétations*, Duculot.
- Kleiber, G., 1981, *Problèmes de référence: descriptions définies et noms propres*, Paris.
- Kripke, Saul A., *Numire i necesitate*, 2001, trad. de Mircea Dumitru, Bucure ti, Editura All Educational.
- Mill, John Stuart, 1988, *Système de logique*, Bruxelles, Mardaga.
- Miron-Fulea, Mihaela, 2002, „Teorii actuale despre numele proprii de persoan ”, în Gabriela Pan Dindelegan (coord.), *Actele Colocviului Catedrei de Limba român , 22–23 noiembrie 2001. Perspective actuale în studiul limbii române*, Bucure ti, Editura Universit ii din Bucure ti, p. 175–188.
- Miron-Fulea, Mihaela, 2005, *Nume proprii. Interfa a semantic -syntax* , Bucure ti, Editura Universit ii din Bucure ti.
- Russell, Bertrand, 1920, *Introduction to Mathematical Philosophy*, London, George Allen & Unwin.
- Tomescu, Domni a, 1998, *Gramatica numelor proprii în limba român* , Bucure ti, Editura All.
- Tomescu, Domni a, 2008, „Substantivele proprii”, în V. Gu u-Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, Vol. I, *Cuvântul*, Bucure ti, Editura Academiei Române, p. 118-128.
- Van Langendonck, Willy, 2007, *Theory and typology of proper names*, Berlin-New York, De Gruyter.
- Zafiu, Rodica, 2001, „Nea Gheorghe”, online, disponibil la adresa: http://www.romlit.ro/nea_gheorghe
- Zafiu, Rodica, 2003, „«Tu» generic în limba român actual ”, în Gabriela Pan Dindelegan (ed.), *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, vol. II, *Actele Colocviului Catedrei de Limba român 27–28 nov. 2002*, Bucure ti, Editura Universit ii din Bucure ti, p. 233–254.

ROMANIAN ANTHROPONYMS WITH A GENERIC VALUE

(Abstract)

This study (part of a more consistent research on *unconventional Romanian anthroponyms in European context: formation patterns and discourse functions*) aims to describe a special class of anthroponyms that has been identified in Romanian language use: *anthroponyms with a generic value*.

The paper starts from the theoretical concept of (linguistic) genericity, which implies “reference to recurrent types and actions, in contrast to reference to particular individuals and events” (Zafiu 2003), and tries to identify the classes of Romanian appellatives that exhibit this property. The *generic* category is opposed to the *specific* or *referential* one, and it is related to the epistemic category of *indeterminacy*, which it tends to be mistaken for in the description of concrete language facts.

The author establishes a pragmastylistic typology of certain generic Romanian anthroponyms, based on illustrative material taken from the Internet.

The theoretical perspective is that of pragmasemantics, and the methodology belongs to the fields of descriptive lexical semantics and rhetoric.